
[2016-30-RE](#)

CAUSA 2016-30-RE

(Massip Esquerda i Reyro Gonzalez c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 366-2016. Recurs d'empara

Aute del 20 de desembre del 2016

BOPA núm. 78, del 28 de desembre del 2016

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 13 de setembre del 2016, per la representació processal dels Srs. Manel Massip Esquerda i Florència Reyro Gonzalez, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 19 de juliol del 2016, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut, al principi de seguretat jurídica i a la interdicció de tota arbitrarietat, reconeguts tots ells a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que es disposi l'adopció de mesures de reparació, fent cessar la situació il·lícita, pronunciant la revocació de les decisions impugnades i no donant lloc a l'ampliació de la fallida ni tampoc a la seva retroacció.

Subsidiàriament, si es considera oportú, demana que es procedeixi a revocar aquestes decisions i a retrotreure les actuacions al moment de donar trasllat a les parts, per tal que els compareixents puguin efectuar al·legacions en el període de proves corresponent i així tenir el dret d'audiència i les garanties de caràcter processal mitjançant la tramitació d'un procediment ordinari.

També demana que es condemni en costes a la part defenent, tant en la instància ordinària com en la instància constitucional. I que es procedeixi d'immediat a la suspensió dels efectes de les resolucions impugnades;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 5 d'octubre del 2016;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

Antecedents

Primer

En el marc de la fallida de la societat Florència, SAU, el 30 d'abril del 2016, la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual retrotreia la declaració de la fallida de la societat esmentada a la data del 22 de juny del 2010 i declarava personalment en fallida al Sr. Manel Massip Esquerda i a la Sra. Florència Reyero Gonzalez. Així mateix, nomenava els administradors judicials i obria un termini de 30 dies per tal que els creditors presentin els justificatius dels seus crèdits.

Segon

La representació processal dels Srs. Manel Massip Esquerda i Florència Reyero Gonzalez van interposar apel·lació contra aquesta decisió i, el 31 de maig del 2016, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia desestimava aquesta apel·lació.

Seguidament, la representació processal esmentada va presentar un incident de nul·litat d'actuacions per considerar que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, incident que va ser desestimat per aquesta mateixa Sala, el 19 de juliol del 2016.

En aquestes decisions el Tribunal Superior de Justícia considerava que els recurrents van ser escoltats pels administradors judicials, van ser informats de l'ampliació de la fallida, mitjançant una providència del 18 de gener del 2013, i van tenir accés a totes les actuacions en relació amb les quals els administradors havien demanat l'ampliació, per consegüent, els recurrents havien pogut tenir coneixement de la causa i havien pogut proposar tots els mitjans de prova que van creure convenients en la defensa dels seus interessos.

També es destaca, que l'ampliació de la fallida estava fonamentada en documentació i en testimoniatges obtinguts dins el respecte de les normes processals i sota un control judicial estricte.

Per consegüent, per tal com l'ampliació de la fallida va ser adoptada d'acord amb les normes processals relatives al dret de la fallida, el Tribunal Superior de Justícia considerava que la seva decisió no era arbitrària i respectava els drets a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa, així com el principi de contradicció, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Tercer

El 13 de setembre del 2016, la representació processal dels Srs. Manel Massip Esquerda i Florència Reyero Gonzalez va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 19 de juliol del 2016, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut, al principi de seguretat jurídica i a la interdicció de tota arbitrietat, reconeguts tots ells a l'article 10 de la Constitució.

Aquesta part manifesta que el dret a la jurisdicció i el dret al procés degut es vulneren amb la declaració d'ampliació de la fallida, ja que amb una simple audiència no s'acompleixen les garanties de caràcter processal d'un procediment declaratiu ordinari.

Segons el parer d'aquesta part, el Decret del 4 d'octubre de 1969, que regula la cessació de pagaments i fallides és preconstitucional i no contempla la tramitació d'un procediment concursal garant dels principis esmentats. Es tracta d'un text incomplet que refon en un únic cos legal la doble situació anormal creditícia de suspensió de pagaments i de fallida, així com també unifica en un mateix text les normes de dret substantiu i les de dret processal.

La declaració d'ampliació de la fallida, la qual redueix els drets civils dels afectats molt significativament en l'àmbit del comerç i de les disposicions patrimonials, hauria d'efectuar-se mitjançant el procediment ordinari, tal com està previst per les declaracions d'ineficàcia d'un acte del deutor (articles 27 i 28 del Decret esmentat), per tal de preservar el principi d'igualtat d'armes de les parts i les garanties processals.

El Tribunal Superior de Justícia considera que, en els judicis concursals, articulats mitjançant l'expedient dels procediments d'execució general, no es precisa un procediment declaratiu previ. Ara bé, aquest procediment d'execució general no està establert en Dret andorrà, la indefensió és per tant absoluta i el principi de seguretat jurídica queda trencat de soca-rel. Al·lega que hi ha una absència absoluta de procediment.

La part recurrent afegeix que la petició d'ampliació de la fallida efectuada pels administradors judicials es fonamenta en quatre declaracions de testimonis sense un control judicial. Administradors judicials que aquesta part considera totalment parcials i amb una clara animadversió envers els recurrents.

Destaca que la societat en fallida era una societat unipersonal i que el Sr. Massip n'era l'administrador únic; per tant, no es pot entendre que es presumeixi que la Sra. Reyero, com a esposa del primer, es vegi declarada en fallida en qualitat d'administradora de fet. Això és una desproporció i una desmesura que només es justifica perquè els recurrents no han tingut les garanties processals per aclarir aquests punts.

Aquesta part retreu igualment que la providència del 18 de gener del 2013 mitjançant la qual es trameta als recurrents l'escrit dels administradors judicials demanant l'ampliació de la fallida, només els hi permetia manifestar-se sobre aquesta petició, sense precisar que podien presentar proves, ni quan, ni com. Aquesta providència té únicament una finalitat merament informativa i no aconsegueix amb un veritable i efectiu dret a l'audiència de l'afectat, doncs, no es concilia, ni mínimament amb els estàndards exigits pel dret a un procés degut.

Al·lega que l'aute impugnada de la Batllia es va dictar de manera automàtica, motiu pel qual ha de ser declarat nul i s'ha de permetre als recurrents gaudir d'un procediment ordinari per tal de poder demostrar que la petició de l'administració judicial no és fonamentada. En aquesta fase, insisteix que la Sra. Reyero no havia format part en el procés concursal de la fallida de la societat Florència, SAU i que se la priva de tota possibilitat de defensa i afegeix que l'aute de la Batllia no ha demostrat, en cap moment, la condició de comerciant d'aquesta persona, declaració necessària per a la seva declaració en fallida.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats amb les precisions esmentades en l'encapçalament d'aquest aute.

Quart

El 5 d'octubre del 2016, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què demana, després de recordar la naturalesa del recurs d'empara, la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, ja que la resolució impugnada no conté les vulneracions al·legades per la part recurrent. Aquesta resolució no és incongruent, ni irraonable, ni conté fonaments arbitraris o absurds; dóna una resposta àmplia a totes i cadascuna de les qüestions sotmeses a la Sala Civil, citant la jurisprudència del Tribunal Constitucional i destacant que no és necessari recórrer a la jurisprudència dels països veïns com ho pretén la part recurrent.

Fonaments jurídics

Primer

Si bé el justiciable només pot impugnar la constitucionalitat de les decisions dels tribunals mitjançant un recurs d'empara, aquest recurs no és ni una via d'apel·lació ni una via de cassació de les decisions judicials. Per tant, aquest recurs no té per objecte permetre al Tribunal Constitucional substituir la seva apreciació dels fets o/i la seva qualificació jurídica a aquelles efectuades pels tribunals ordinaris. No és una via de revisió de les interpretacions i de les aplicacions de la llei pels tribunals ordinaris. Es tracta d'un recurs d'inconstitucionalitat, és a dir, que té per objecte controlar que el raonament jurídic que ha dut a la decisió judicial no sigui arbitrari i s'inscriui en la lògica i la coherència dels drets garantits per la Constitució. Per aquest motiu, els arguments presentats davant el Tribunal Constitucional han de fer valer únicament, recolzant-se en la jurisprudència d'aquest mateix Tribunal, els drets constitucionals que haurien estat vulnerats per les decisions judicials.

Segon

Tot i que la constitucionalitat del Decret del 4 d'octubre de 1969 que regula les fallides pot, si s'escau, ser impugnat, el recurs d'empara no és la via apropiada per fer-ho.

Sigui com sigui, en les sentències de l'11 de setembre de 1998, recaiguda en la causa 98-1-RE i del 15 de març del 2012, recaiguda en la causa 2011-20-RE, aquest Tribunal Constitucional va decidir que en qualsevol cas el Decret esmentat havia necessàriament de ser interpretat a la llum de l'article 10.1 de la Constitució.

Per consegüent, aquest Tribunal ha d'assegurar-se que en aquesta causa el Tribunal Superior de Justícia va adoptar la seva decisió sense vulnerar els drets fonamentals garantits per aquest article.

Tercer

De l'aute que pronuncia la declaració i l'ampliació de la fallida dels recurrents es desprèn un procediment que va permetre als recurrents beneficiar-se del principi de contradicció, del dret a ser informats, del dret a la defensa, del dret de fer valer les seves pretensions i del dret a un procés degut.

Per consegüent, els drets reconeguts a l'article 10.1 de la Constitució no han estat vulnerats pels tribunals ordinaris.

DECISIÓ:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2016-30-RE interposat per la representació processal dels Srs. Manel Massip Esquerda i Florència Reyero Gonzalez contra l'aute del 19 de juliol del 2016, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de la Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 20 de desembre del 2016.

Isidre Molas Batllori Dominique Rousseau
President

Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrat

Magistrada